



Hej allesammans! Sommarträff i Rydebäck

Så är det tid för årets sista Terve-Blad. Hoppas NI kunnat njuta av den fina sommar vi haft i år. Vad har då hänt inom vår förening och riksförbundet.

Den 6 maj hade vi en finsk afton på Kulturhuset i Höör. Då elever från klass 8 på Emilia-skolan i Höör spelade upp delar av Kalevala, Finlands Nationalepos.

Vi hade riksmötet den 29 maj på Marieborgs folkhögskola i Norrköping. Matts Imhagen avtackades för sina fem år som ordf. och Sinikka Ortmark Stymne valdes som ny ord i förbundet.

Vår Sommarträff var förlagd på Restaurang Tegel i Rydebäck utanför Helsingborg. Johan Bohlin hade letat upp detta mysiga ställe. Han har även samlat några medlemmar i trakten för att bilda en sektion i Helsingborg.

Höstmötet är avverkat i Skillinge med traditionsenligt Ålagille. Närmast är det vår jul-fest som skall hållas i Osby på Restaurang Borgen. Det var ju god mat och trevlig stämning förra året.

Vi hoppas det blir lika bra i år

VÄLKOMNA till julfesten! Inbjudan bifogas med tidningen.

Soini

Vi önskar Er alla

En riktigt God Jul

och

Ett Gott Nytt År



Restaurang Tegel, Rydebäcks Herrgård

Sydsveriges Finska Krigsbarn har haft sommarträff på Restaurang Tegel, Rydebäcks Herrgård den 1 juli 2010. Deltagarna hälsades välkomna av ordf. Soini Andersson.

58 st. medlemmar var samlade till träffen och fick njuta av en solig sommareftermiddag.

Borden stod dukade vid ankomsten och en utsökt lunch serverades samt kaffe med kaka.

Underhållningen tog medlemmarna själva hand om. Nya medlemmar presenterades och de fick berätta om sig själva, livet som krigsbarn och även dråpliga situationer som kretsade kring ämnet. Annikki Nilsson delade med sig av händelser från sin tidiga barndom.

En trogen medlem saknas.
Keijo Yndén har hastigt gått bort.

Se sid 7.

Några medlemmar bjöd på sång.

Dragning på försåldada lotter genomfördes.

Leena Strömberg informerade om kommande ålagille den 15 oktober på Skillinge Scoutgård. Som avslutning på den trivsamma sommarträffen sjöngs unisont den Finska Nationalsången Vårt land.

Carina Johannesson

INNEHÅLL

Rökportets barn	2
Sektionsmöte Göinge	3
Finland, historia	4
Nya böcker	4
Sektionsträff i Vinslöv	5
Höstmöte med Ål	5
Finsk afton i Höör	6
Minnesord, Keijo	7
Aktuellt	8
Nya medlemmar	8
Ny sektion	8

Här är rökpörtets barn nu...



Rökpörtets barn efter 50 år. Fr. V. Sirpa Sihvola, 52 år, konvalecent p.g.a. knäoperation, Jouko Laitinen är 63 år och pensionär, Aila Elo, 55 år arbetar i Heinola, Erja Laitinen, 58 år är städerska och Caj Bremer.

För femtio år sedan tog fotograf Caj Bremer en bild av familjen som bodde i pörtet med sina fyra barn. Nu har de träffats på samma plats igen. "Är du säker på att här finns ett pörte?", knorrade fotograf Caj Bremer. Stigen var upptrampad i den bottenlösa snön. "Ja, visst visst!", försäkrade Veckotidningens redaktör, Sirkku Aspelund. Om man skall vara riktigt ärlig, visste hon inte heller. Hon hade fått en vink om, att någonstans där borta, några kilometer från vägen, bor folk fortfarande i ett pörte.

Det var vårvintern 1960. Man hade ställt bilen vid vägkanten i Joutsan Tammi och därifrån traskade man längs Angeselskä och det var då man fann rökpörtet. Ylä-Leppäojan egendom med sina bodar hade åldrats i grå ton. I den ena delen bodde Aino Laitinen tillsammans med sin vuxne son, som var ungkarl. I den andra delen bodde hennes bror Antti Laiti-

nen med sin familj på 6 personer. I själva verket var det bara Aino som bodde i pörtet, där hon stökade med ansiktet svart av sot. I Anttis stuga fanns en murad häll och en riktig skorsten, som socialnämnden hade ombesörjt.

För övrigt var allt som i historieböckerna: Ingen el, kopparna, besticken och annat som fanns på pörtets bord. På golvet stod en gammal spinnrock och på skåpet en separator. Till pörtet hörde knappt ett hektar odlingsbar mark. Annan föda fick man från 2 kor och 1 gris. Pengar fick man från skogsarbete.

Alla har sluppit rökpörtet, men brödet är fortfarande beroende av hårt arbete. "Vi har arbetat sedan barnsben", säger Aila. "Det är otroligt att vi kan ses igen efter så lång tid", säger Caj Bremer med förundran och kramar om systrarna.

Boden är det enda som återstår av rökpörtet. Kanske är några av björkarna också kvar från

den tiden. På pörtets gamla plats finns nu ett uthus med snedtak. På strandbranten har en helt ny byggnad uppförts och där bor nu helt andra människor. Fönstret, genom vilket Aila, Erja, Jouko kikade fram på Bremers bild, som han tog när han först kom till pörtet för 50 år sedan, är borta för länge sedan.

Caj Bremers fotoutställning visas för närvarande i Ateneumis Konstmuseum i Helsingfors. Här visas också bilder på familjen Laitinens barn. Även andra bilder tagna vid sitt första besök hos familjen.

"Där är er far. För mig känns det som han redan då var väldigt trött. På den här bilden är du i mors famn. Här rider du. Jag vill bara säga en sak: Det här tycker folk om!" Syskonen minns inte mycket från fotograferingen. "När revs pörtet?" Det funderar de fortfarande på.

Familjen Laitinen har aldrig sett att något skrivits om pörtet. Aila och Sirpa har hört att det skrivits om detta 1995, när de läste i Joutsan Seutu och där berättade man om Bremers utställning, där fotona visades. "Det här fotot har jag på väggen. Förstorat med datorn", säger Erja om ett foto av pörtet. Sirpa har varit och tittat på utställningen och Aila kommer att gå dit med barn och barnbarn.

Från en artikel i Helsingin Sanomat 1 maj 2010. Signerad av Heikki Hellman/HS

Översättning och Valda delar ur texten/CJ

Rökpörte = (finsk) stuga med röklucka i stället för skorsten.

Sektionsträff i Göingebygden

Sektion Göingebygden av Syd-sveriges Finska Krigsbarn hade den 2 juni sektionsträff i Glimåkra, där 24 medlemmar hade mött upp. Värddar för träffen var Lea och Bonde Nilsson samt Carina och Bengt Johannesson.

Efter inledande sommarbuffé på Restaurang Jeppe besöktes Svenska Vävstolsmuseet. Lillemor Johansson svarade för en intressant guidning och berättade bl.a. att museet invigdes år 1995 och drivs av en ideell förening. Deltagarna fick ta del av en permanent utställning av gamla vävstolar, redskap och ett bibliotek med textila böcker. "All världens mattor" visades också. På övervåningen, som går under namnet Galleri Hyttmästaren, presenterades en utställning med oljemålningar, skulpturer och keramik. Vidare gjordes besök på Snickaregården med tillfälle till inköp.



I kön till kassan fr. v. Ritva Myllimäki, Tuula Thurén, Aira Knutsson, Tuulikki Andersson, Lars Gismar och Märta Kreuger.

Träffen avslutades med kaffe och kaka på Restaurang Jeppe, där SKF:s ordf Soini Andersson redogjorde för kommande medlemsträffar inom SKF och rapporterade dessutom från



Maten smakade utmärkt i den trevliga matsalen.



Kantor Ingela Jönsson på piano och Ida Sögård, underhåller.

Riksmötet på Mariebergs folkhögskola i Norrköping.

Kantor Ingela Jönsson på piano och 10-åriga Ida Sögård, sång framförde ett antal barnsånger. Några deltagare ventilerade sina öden som krigsbarn.

Ny sektionsträff planeras till den 8 september i Vinslöv.

Alpo Persson

FINLAND

Historia, Kultur och Språk

Århundraden av växelverkan mellan väst och öst har format Finland. De som talar finska härstammar från trakten kring Volgaflodens mellersta lopp, från samma trakter som ungrare, ester och andra släktfolk som talar finsk-ugriska språk.

Finlands historiska landskap har uppkommit ur stammarnas gamla bosättningsområden. De äldsta stamområdena var Egentliga Finland, Kärnområdet i Kajanaland, Tavastehus och Karelen. Man känner till de äldsta stamområdena och att det fanns en svensk bosättning på Åland redan under järnåldern, men om bosättningar i Nyland, Satakunta, Österbotten och Savolax vet man ingenting förrän på 1200-talet.

Finländarnas sinnelag beror i någon mån på vilket landskap de bor i. Invånare i Egentliga Finland och Satakunta släpper inte lätt en främling in på livet. Nylänningar, Kymmenedalsbor och Sydtaavastlänningar representerar genomsnittsfinländaren. Birkalandsborna har påverkats av Tammerforstraktens storindustri. I mellersta Finland talas den vackraste finskan.

Vad gäller savolaxare är det inte alltid möjligt att lista ut om de menar ja eller nej. I södra och norra Karelen är människorna glada och uppspelta. I Österbotten är landskapet flackt, men folklynnat storvulet. Kajanalandsborna sägs till följd av åren med hungersnöd ha blivit särskilt gästvänliga. I Lappland tvistar samer och ickesamer om

sin rätt till existens.

Med tanke på kulturlivets livaktighet och den nordiska samhörigheten är fördelarna med tvåspråkighet långt större än nackdelarna. De svenskspråkigas andel av befolkningen minskar dock sakta.

Tre ting förknippas ofta med Lappland: Myggorna, midvintermörkret och norrskenet. Ute i världen berättas många sägner om norrskenets uppkomst. Enligt en finländsk sägen är det Mickel Räv på vandring i fjällen som skapar norrskenet genom att vifta med sin tjocka svans så att snön yr. Enligt en annan sägen uppkommer norrskenet av gnistorna i Mickels skinande päls.

Det avlägsna Suvanto i Pelkosenniemi Kommun utmed Kemi älvs biflod Kitis, är en av de få byar i Lappland, som klarade sig oskadd undan kriget. Guldvasande är kännetecknande för Lappland. Turister har möjlighet till det i Tankavaara guldby, där det finns ett guldmuseum. I Värkallio i Suomussalmi finns ca 60 förhistoriska hällmålningar. De forna jägarna dyrkade figurerna på hällmålningarna på samma sätt som samerna sina sejtar (en helig sten- eller träfigur i den gamla samereligionen). Riuttala hembygdsmuseum i Karttula i norra Savolax är det bästa exemplet på finländsk allmogekultur som bevarats på plats.

Källa: Ur Det Bästa, NORDEN Länder och Folk.

Redaktören.

Nya Böcker



Jean Cronstedt har skrivit en liten bok riktad till Barnbarnen. Det är en koncentrerad historik över Finlands republik från självständighetsdagen 1917 till Sovjetunionens upplösning 1991. Grunden i denna redogörelse utgör Jeans personliga upplevelser under denna tid.

Många av de historiska händelserna belyses på ett nytt sätt som många inte känner till eller har de fallit helt i glömska.

Boken skall förhoppningsvis locka till studier om Finlands historia och utgöra en nyttig grund för detta.

Boken kan beställas direkt av:

**Jean Cronstedt,
Bryggargatan 11 C
231 66 Trelleborg
<jeancronstedt@gmail.com>**

ROLF KLING

har skrivit en bok om sina upplevelser under krigen.

Boken kan beställas på nätet eller per tel. 033-3401330 (förlaget)

Ges ut på

**Recito Förlag AB
Box 4022**

145 04 NORSBORG

Gå in på: litenupplaga.se/635

Om du vill veta mer om boken. Boken kostar 145,- + porto

Sektionsträff i Vinslöv

Glädjande hade 27 medlemmar mött upp, när Sektion Göingebygden av SFK samlades till träff i Vinslöv den 8 september. Värddinna för träffen var Sirkka-Liisa Tobiasson, Vinslöv.

Träffen inleddes med lunch på Vinslövs Vårdshus, varefter man samlades på Sirkka-Liisas villaaltan. En tipsrunda i den näraliggande parken avverkades. Vidare intogs kaffe på altanen, där Ritva Myllimäki, Hässleholm berättade om sin finska bakgrund och sina upplevelser som krigsbarn och vuxen i Sverige. SFK:s ordförande Soini Andersson, Tyinge lämnade



Hemma i Sirkka-Liisas trädgård.

information om SFK:s kommande träffar samt tackade för initiativet till träffen.

Avslutningsvis spelades Jean

Sibelius, Finlandia. Ny sektionsträff planeras till våren 2011.

Alpo Persson

HÖSTMÖTE MED ÅLAGILLE



SFK:s sedvanliga Höstmöte hölls den 15 oktober i Skillinge för tredje året i rad.

Ordförande Soini Andersson ledde mötet och inledde med en tyst minut för Keijo Yndén. Efter mötet blev det ett skånskt Ålagille.

Som vanligt ordnade Leena Strömberg och Hans Jönsson detta på ett helt fantastiskt sätt. Gerd o Jean Cronstedt samt Tuulikki o Soini Anders-

son hjälpte till med förberedelserna.

Det blev smörgås med rökt ål, kokt och stekt ål med kokt potatis, potatismos och senapsås. Efteråt äppelkaka med vaniljsås och kaffe.

Allt detta goda anrättades, liksom tidigare år, av de två duktiga "flickorna" från Skillinge.

"Nisse på Jönssons Bonnegård" underhöll med dragspelsmusik till bordsvisorna och berättade



Hans ser nöjd ut tillsammans med en del av gästerna.

roliga vitsar med stor inlevelse. Pentti Sorsa hade också tagit med sitt dragspel och spelade tillsammans med Nisse till allas förtjusning.

Några deltagare hade turen att vinna på ålallotteriet, medan andra ropade in överbliven ål på den efterföljande auktionen.

Som avslutning sjöngs Finlands nationalsång på svenska och finska.

Tack Leena och Hans för allt arbete ni har lagt ner för att vi skulle få ett lyckat Ålagille!



Fullt ös när "Nisse på Jönssons Bonnegård" och Pentti Sorsa drog på.

Finsk aften i Höör

Flera föreningar med finsk anknytning, bl.a. Sydsveriges Finska Krigsbarn var inbjudna till en föreställning med tema Finsk Aften, som hölls på Kulturhuset Anders i Höör 6 maj. Representanter från Höörs vänort Soini i Finland fanns också närvarande.

Elever från klass 8 på Emiliaskolan spelade en del ur "Kalevala", Finlands nationalepos, sammanställt på 1830-talet av Elias Lönnrot. Föreställningen framfördes som musikteater och hette "Kampen om Sampo". Klasslärare Ulla Premmert fick idén till föreställningen när hon besökte Berättarladan, Rottne-ros i Värmland, där man gestaltade "Kalevala" som berättande, fysisk musikteater. Tidigare hade Tapani Rossi, Höörbo och aktiv i SFK, hållit föredrag för klass 8 om finska vinterkriget och sin egen historia som krigsbarn i Löberöd. Bilderna på barnen som skickades iväg till okänd ort, var gripande och plötsligt blev allt så nära. Lokalen var fylld av intresserade åhörare, föreningsmed-



I väntan på föreställningen. Orkestern spelar finsk musik.

Foto: Carina Johannesson.

lemmar, föräldrar och elever i Emiliaskolan som uppskattade elevernas prestationer. Efteråt serverades småplock och dricka till självkostnadspris. Föreställningen, som säkert ökade kunskapen om Finlands historia och kultur, var regisserad av Nina Norén och Mats Larsson var kompositör och orkesterledare.

Carina Johannesson



Väinämöinen

Kalevala

finskt nationalepos som på 1830-talet sammanställdes av Elias Lönnrot på grundval av olika folkliga sångares "runo-sånger". Den sammanhängande episka (berättande) hjälte-dikt som sålunda skapades är dock i stor utsträckning en djärv rekonstruktion av Lönnrot. Versmåttet, runometern, med sina fyra trokeer (en versfot av en be-tonad o en obetonad stavelse, t.ex.

"solen", allitterationen (begyn-



Aktörerna tränar en scen ur Kalevala. Foto: Kåre Sjöholm.

nelserim, mellan ord som börjar med samma ljud ("hus o hem") el. med olika vokal ("ur askan i elden") och upprepningarna (parallellismen) = överensstämmelse; ett stildrag som innebär att en tanke får två på varandra följande, olika uttryck. Detta ger denna diktning ett karaktäristiskt yttre:

*"Gamle vise Väinämöinen
jämte unge Joukahainen
åkte mot varann på vägen.
Skakel fastnade i skakel
seltamp tog i seltamps ände; det
dröp blod av selens båge,
fett från seltygsremmens ände..."*

Kalevala har inte något enhetligt ursprung i en sammanhängande "Ur-Kalevala", utan sångerna har högst olikartad härstamning i både tid och rum. Somligt är östfinskt, annat västfinskt, det mesta är medeltida, vissa inslag kan ha förhistorisk ålder medan andra sånger inspirerats av svenska ballader, ryska byliner (rysk episk folkdikt) eller historiska händelser och gestalter.

– Kalevaladagen kallas i Finland den 28 februari. Denna dag 1835 signerade Elias Lönnrot förordet till första versionen av Kalevala.

Ur Bra Böcker/CJ



Joukahainen

MINNESORD

Keijo Yndén

*1936-04-11

†2010-10-10



Vår käre vän och kamrat i Sydsveriges Krigsbarnsförening avled hastigt den 10 oktober 2010.

En stor chock för oss att han så oväntat gick bort. Saknaden efter honom kommer att bli stor.

Keijo kom som finskt krigsbarn till Sverige 1941. De var två bröder från samma familj som kom samtidigt och hamnade i Sölvesborg, tyvärr i olika fosterhem. Efter ett år fick Keijo åka tillbaka till sin finska familj.

1945 var tid att åka till Sverige igen. De var sju barn i familjen och fadern hade stupat i Karelen. Det var svårt för modern att klara familjen ensam. Keijo var bland yngsta i syskonskaran och hade varit i Sverige tidigare, därför fick han åka. Keijo stannade sedan kvar i Sverige utom en kort tid som vuxen då han åkte tillbaka till Finland. Men det var ont om arbete där, så Keijo flyttade till Sverige igen eftersom han blivit erbjuden arbete här.

Keijo bildade familj han gifte sig med Seija, också ett finskt krigsbarn. De fick två söner Mats och Björn.

Keijo och Seija har engagerat sig mycket i den finska historien. Keijo var med och startade nuvarande Sydsveriges Finska Krigsbarnsförening 1992. Han har därefter hela tiden varit verksam inom styrelsen på olika poster. Han har lagt ner ett stort arbete och dokumenterat det mesta som hänt inom föreningen. Även annat som hade anknytning till oss och Finland sparades. Allt samlade han i pärmar och i sin dator. Keijo tyckte om att fotografera och vi har haft stor glädje av de fina bilder han tagit.

Keijo var en mycket fin och trevlig kamrat att arbeta och umgås tillsammans med. En mysig man med massor av humor och alltid hjälpsam. Han hjälpte oss alla tillrätta i vårt styrelsearbete.

På vårt styrelsemöte den 15 september deltog Keijo och som vanligt spred han glädje omkring sig med sitt lugna och trevliga sätt. Det kommer att bli ett stort tomrum efter Keijo.

Vi skall alltid minnas dig Keijo!

*Styrelse och övriga medlemmar i
Sydsveriges Finska Krigsbarnsförening*

AKTUELLT

Julfesten anordnas fredagen den 3 december 2010. Platsen är Borgen i Osby.

Den 6 dec. är det Finlands självständighetsdag, som firas på olika platser. Kom ihåg att tända två ljus den dagen!

MEDLEMSAVGIFTEN

Glöm inte medlemsavgiften

Ord.medlem 175:-

Stödmedlem 75:-

Bet. på vårt pg 13 44 19-1

REDAKTIONEN

Redaktör

Carina Johannesson

Grafisk utformning

Soini Andersson

Tryckning

Per Carlsson

Välkomna med bidrag till tidningen. Nästa nr kommer ut i samband med kallelsen Sommarträffen.

Soini Andersson

Skyrupsgatan 5

282 32 Tyringe

Tel 0451-591 44

soini.andersson@telia.com

Jubileumsnummer

Terve 10 år

För tio år sedan började Tapani Rossi ge ut detta blad på eget initiativ och höll sedan på i sju år.

Carina Johannesson tog därefter på sig ansvaret som redaktör och har skrivit och samlat in material till tidningen.

NYA MEDLEMMAR

Nya ordinarie medlemmar registrerade i vår förening:

Ritva Myllymäki	Hässleholm
Senja Strid	Löberöd
Maj-Lis Sjöström	Löberöd
Tenho Ruponen	Hamburg
Irja Nordström	Hässleholm

Stödmedlemmar som registrerats:

Sten Kindlundh	Lund
Karin Kindlundh	Lund
Sakari Häkkinen	Yngsjö

ÖVRIGA MEDDELANDE

Efter tre intressanta och stimulerande år med Terve, lämnar jag uppdraget som redaktör vid årsskiftet. Samtidigt upphör tryckningen av Terve hos min son, Per Carlsson. Tack för förtroendet vi haft att arbeta med tidningen och vi önskar SFK lycka till med tidningen framöver!

Carina Johannesson, Per Carlsson

Tack!

Carina för de tre år som du varit redaktör för Tervebladet.

Du har lagt ner ett stort arbete med att få material till varje nr av Terve. Du är fortfarande välkommen med artiklar som vi kan ha i tidningen.

Per du ska ha ett stort **Tack** för att du tryckt tidningen **HELT GRATIS** under denna tid.

En ny sektion

inom Sydsveriges Finska Krigsbarn har bildats i Kristianstad-Österlen området.

Hellevi Gripvall är initiativtagare och några medlemmar samlades på ett första inledande möte, som hölls på Åhusgården EFS i Åhus. Där diskuterades ramarna för fortsatta träffar framöver, program, o.s.v.

Nästa träff planeras till **februari 2011.**

Hör gärna av er till

Hellevi Gripvall

tel. 044-127581 eller

0730-615143

om du har några frågor.

**Välkommen
att höra av dig!**



RFK:s HEMSIDA
finskakrigsbarn.se

Finska krigsbarn i Sverige

Vi har nu en hemsida där vi ska lägga in aktuella saker, program och vad som ska hända och har hänt. Vår förhoppning är det ska bli en "levande" hemsida.

Men vi måste hjälpas åt med detta.

Har ni något ni vill ha in på hemsidan kontakta

soini.andersson@telia.com